

halászának is megtehetik. De «a magyar siker»-nél felötlök a kérdés: minek volt több köze a magyarsághoz: a felolvasásnak-e vagy a frakknak? Látszólag az utóbbi mellett dönt, hogy ez magyar szabóipar terméke volt. Hogy az ízlésében, nyelvében, eszélésében nemzetközi íróként a magyar szellem világirodalmi magaslatra emelkedett revelatiójának hitessék el: ez tán mégis sok. Bizony kívánatos lenne azt a modern magyar drámáról szóló felolvasást felülbírálás céljából az Akadémiában is bemutatni; a frakk-kritikára pedig Mangold Béla Kolost kéri fel.

Hát a Kossuthra utalás? Nagy embereink újabban szokatlanul gyors iramban kelnek új életre torz kiadásokban. Az Ady—Hatvány levelezésben csak az imént láttuk, hogy az ifjú, naiv Ady Endre a jeles báróban új Széchenyit látott, mivel hogy több ágú koronája volt és sokat utazott. Most Molnár lett új Kossuth. Remélhető, hogy legközelebb a haza bölcsét is meg fogják találni táborukban.

Vagy csak a legújabb keletű Kossuth-kultusz nivójához akar alkalmazkodni a párhuzam? A Kossuth-dráma és Kossuth-szobor szemlélések Molnár tán nem is lenne stílusatlan, ha e műremekekhez azzal fordulna: Ich sei, gewährt mir die Bitte, in eurem Bunde der dritte... *Sovén.*

Örökletes baklövések. Akár hiszik, akár nem: él Budapesten egy színházi kritikus, aki — különösen klasszikus művek bemutatásakor — *készülni* szokott feladatára. Pnyenkor elolvassa a kérdéses remeket, sőt még valamelyik könyvtárba is beül, ott régi ujságokban utánalapoz a darab korábbi színpadi sorsfordulatainak, tájékozódik a híres szerepek egykori alakítói, azok szerepfelfogása stb. felől. S mi a haszna mindéből? Végül — akár többi, könnyedebb kollégája — ő is megírja a maga kurta beszámolóját, húsz-harminc sort, amennyit ily tiszteletreméltó alkalommal szerkesztője éppen engedélyez s cikke legfeljebb egy-két — negatívumban üt el a kartársak írásműveitől. Például Falstaffról beszélve nem sorolja a szerep régi, híres alakítói közé Ujházi Edét, ki sok mindent játszott, csak éppen Falstaffot — miért, miért nem — soha. Vagy *A velencei kalmár*-ról szólva, a Shylockot játszó művészt nem emlegeti a «címszerep» alakítójaként, holott Shylock nem kalmár,

hanem uzorás, a kalmár pedig: Antonio, éppen a Shylock karmai közé került nemes barát és jellemes férfiú. Végül: *III. Richard* híres nőülkérési jelenetéről írva, nem ismétli meg — Isten tudja hányadszor — azt a szívós tévedést, hogy Lady Annát férje koporsója mellett jegyzi el férjének gyilkosa, a torz glosteri herceg, mikor az igazság az, hogy Anna férjét is Richard ölette ugyan meg, de a gyűrűváltás nem a férjnek, hanem Richard egyik újabb áldozatának: Anna ipának temetésén történik...

Érdemes mindezt szóvátenni? Talán az. Amik akadnak olyan kritikuskok is, kik Shakespeareat kizárólag színpadról ismerik s könyvből egyáltalán nem: aligha várhatunk valami sokat munkájuk közönségnevelő szerepétől. Jómagam, mint színházi publikum, teljes tisztelettel a magamé fölé helyezem a «hivatásos» színikritikusok *ítéletét*; de hogy *tárgyi* tájékozottság tekintetében magamnál fogyatékosabbnak tapasztaljam őket, abból nem kérek. Legyenek útbaigazítók, tévedések tisztázói, homály oszlatók, de ne örökletes baklövések továbbtenyésztői. Amíg a «tanuló» kritikus csodabogárnak számít: addig nekem nem imponálnak azok sem, akik nem tanulnak, csak lépten-nyomon — levizsgáznak. *Rodrigo.*

Milyen volt az édesapám? Egyik elterjedt napilapunk vasárnaponként azzal mulattatja olvasóit, hogy közéletünk jelesével édesapjukról írat élet- és jellemrajzokat. Ez tehát afféle emeletes önéletrajz: a fiú nem magán kezdi, hanem az apján.

A kitűnő aparajok dicséretreméltóan megegyeznek abban, hogy az apákat derék, jeles embereknek tüntetik fel, akik sok tekintetben különbek voltak, mint fiaik s csak a körülményeken múlt, hogy többre nem vitték, mint ők. Nagy emberekben hinné természetes, mondja Emerson, de még természetesebb, hogy saját édesapját mindenki kiválni tud embernek hiszi. Ha az apák szólni tudnának apjukról s a dédapák cikkeket írhatnának az ükapákról: kitűnnék, hogy a kiválóság mind nagyobb méreteket ölt s tizedik szép-apánk olyan ember volt, akinek alakja egy vasárnapi cikkbe bele se férne. A cikksorozat tehát az ősök tiszteletére oktat szemléltető modorban.

Más kérdés, hogy nem úja-e az olvasó a gyermekszemmel idealizált pa-piros-apákat?